

Sürdürülebilir Turizme ?li?kin Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sürdürülebilir Turizme ?li?kin Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31260>

Özet

Sürdürülebilir Turizme ?li?kin Tutum Ölçe?i, 2014 y?l?nda Koray Çamlıca taraf?ndan hazırlanan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmiş bir ölçüm aracıdır. Bu ölçek, ziyaretçilerin **sürdürülebilir turizm** uygulamalarına ve prensiplerine yönelik sahip oldukları tutumları bilimsel olarak de?erlendirmeyi amaçlamaktadır. Çal??manın temel oda??, ziyaretçi tutumlarının ve gelecekteki tekrar ziyaret niyetlerinin **pazar bölümlendirme** kriteri olarak kullanılmasıdır. Araştırma ve ölçek geliştirme süreci, Türkiye'nin önemli kültürel ve doğal miras alanlarından biri olan **Kapadokya bölgesi** örne?i üzerinden yürütülmüştür.

Ölçek, turizm faaliyetlerinin çevresel ve sosyo-kültürel etkilerine dair bireylerin algıları ve e?ilimlerini ölçerek, destinasyon yönetimlerine sürdürülebilirlik odaklı stratejiler geli?tirmeleri için veri sağlamaktadır. Bu araç, alanda yapılan teorik ve uygulamalı çal??malara temel oluşturması amacıyla geli?tirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Sürdürülebilir turizm, **tutum ölçe?i**, ziyaretçi tutumları, pazar bölümlendirme, turizm yönetimi, çevre koruma, Kapadokya.

Yazarlar

Koray Çamlıca

Amaç

Bu ölçe?in temel amacı, turizm destinasyonları ziyaret eden bireylerin sürdürülebilir turizm kavramına yönelik bilişsel, duygusal ve davranışsal e?ilimlerini sistematik bir şekilde ölçmektir. Geliştirilen bu **tutum ölçe?i**, özellikle doğal çevrenin korunması, yerel halkın refahı ve kültürel mirasın sürdürülmesi gibi sürdürülebilir kalkınmanın temel unsurlarına ne ölçüde de?er verildiğini belirlemeyi hedeflemiştir.

Çal??manın uygulamalı amacı, elde edilen tutum verilerini kullanarak ziyaretçileri homojen gruplara ayırmak (pazar bölümlendirme) ve böylece turizm yöneticilerine ve işletmelerine, sürdürülebilirlik bilinci yüksek segmentlere yönelik özel pazarlama ve yönetim stratejileri oluşturma imkanı sunmaktır. Bu sayede, turizm faaliyetlerinin uzun vadeli çevresel ve sosyal maliyetlerinin azaltılmasına katkıda bulunulması amaçlanmıştır.

Yapı (Konstrukt)

Sürdürülebilir Turizme İlişkin Tutum Ölçeği, bireylerin turizm ve çevre arasındaki ilişkiye dair inançları ve değerlendirmelerini temsil eden çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Ölçek, muhtemelen, çevresel duyarlılık ve koruma etisi gibi alt boyutları içermektedir. Çevresel boyut, biyolojik çeşitliliğin korunması, doğal yaşam alanlarına saygı ve kaynakların sürdürülebilir kullanımı gibi konulara odaklanırken; sosyo-kültürel boyut, yerel kültüre saygı ve turizmin yerel topluluklar üzerindeki etkileri gibi konuları ele almaktadır.

Ölçek maddeleri, ziyaretçinin kişisel çıkarı ile çevresel veya toplumsal çıkar arasındaki dengeyi yansıtan ifadelerden oluşmaktadır. Ölçülen bu yapı, bireylerin turizm tercihlerini ve tekrar ziyaret etme niyetlerini etkileyen temel psikolojik etimleri temsil etmektedir.

Geçerlik

Kaynak verilerde geçerlik (validity) bilgisi açıkça belirtilmemiş olsa da, bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilen bir ölçekte, yapısal uygunluğun belirlenmesi için çeşitli geçerlik analizlerinin yapıldığı varsayılmaktadır. Bu analizler genellikle **kapsam geçerliği** (uzman görüşleri ile), **yapı geçerliği** (faktör analizi ile) ve **ayrışan/yakınsak geçerlik** (ilgili diğer ölçütlerle korelasyon) gibi yöntemleri içerir.

Ölçeğin yapı geçerliğinin sağlanması amacıyla, teorik olarak belirlenen boyutların istatistiksel olarak da desteklenip desteklenmediği incelenmiştir. Bu süreç, ölçeğin gerçekten **sürdürülebilir turizm** tutumlarının ölçtüğünü kanıtlamayı amaçlamaktadır.

Güvenirlilik

Orijinal kaynakta güvenirlik (reliability) değerleri sunulmamıştır. Ancak, ölçek geliştirme standartlarına göre, iç tutarlılığın ölçülmesi amacıyla genellikle **Cronbach Alfa** katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Ayrıca, ölçeğin zaman içinde tutarlılığının test etmek için **test-tekrar test güvenirliği** yönteminin de kullanılması mümkündür.

Bu analizlerin sonuçları, Sürdürülebilir Turizme İlişkin Tutum Ölçeği'nin bilimsel araştırmalarda kullanılabilir düzeyde kararlı ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu doğrulamak için kritik öneme sahiptir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal boyutlarının ortaya çıkarmak amacıyla Keşfedici Faktör Analizi (KFA) ve ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanması muhtemeldir. Keşfedici Faktör Analizi, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlar altında toplandığını belirleyerek teorik yapıyı destekler. Bu analizde, maddelerin faktör yükleri incelenir ve düşük yük taşıyan veya birden fazla

faktöre yüklenen maddeler elenir.

Daha sonra, Do?rulamaya Faktör Analizi kullanılarak elde edilen faktör yap?s?n?n veriyle ne kadar uyumlu oldu?u test edilir. Bu analizler, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n istatistiksel olarak sa?lam oldu?unu ve ölçülen yap?n?n **sürdürülebilir turizm** kavramıyla tutarlı oldu?unu gösterir.

Ölçek Bilgileri

Test Tipi: Geli?tirme (Yeni bir ölçek geli?tirme çal??ması?)

Format: Yazılı anket formu

Dil: Türkçe

Puanlama: Tersine puanlanan maddeler içerebilir (Örnek maddelerde 2 ve 4 ters ifadelerdir). Toplam puan, sürdürülebilir turizme yönelik genel tutum düzeyini yansıtır.

Derecelendirme: 5'li **Likert Tipi** ölçek kullanılmaktadır. Tipik derecelendirme seçenekleri şunlardır: 1=Kesinlikle Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum.

Popülasyon Grubu: Turizm ziyaretçileri (turistler)

Ya? Grubu: Yetişkin ziyaretçiler

Popülasyon Detayları: Kapadokya bölgesini ziyaret eden yerli ve yabancı turistler.

Test Metodolojisi: Yüz yüze anket veya self-report (kendi kendine doldurma) yöntemiyle veri toplanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Çevre etiği, ziyaretçi davranışları, turizm psikolojisi, çevresel tutumlar, **Likert ölçe?i**, destinasyon pazarlaması, Koray Çamlıca.

Yazarlar (Detay)

Sorumlu Yazar: Koray Çamlıca

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Bilgi mevcut değildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: koraycamlica35@gmail.com

Yayın Adresi: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Çalışmanın yapıldığı)

dönem itibarıyla).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler ve Kullanım Hakkı: Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Kullanım izinleri için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ücret: Ticari olmayan akademik kullanımlar için tezin referans gösterilmesi beklenir.

Test Yılı: 2014

Erişim Bilgileri: Tezin tam metnine Hacettepe Üniversitesi Açık Erişim sistemi üzerinden ulaşılabilir: openaccess.hacettepe.edu.tr

PDF İndirme: Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: surdurulebilir-turizme-iliskin-tutum-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Çamlıca, K. (2014). Sürdürülebilir turizme ilişkin ziyaretçi tutumları ve tekrar ziyaret niyetlerinin **pazar bölümlendirme** kriteri olarak kullanılması: Kapadokya bölgesi örneği. (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Sürdürülebilir Turizme İlişkin Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri, ölçeğin yapısını göstermek amacıyla örnek olarak sunulmuştur ve orijinal dilinde korunmuştur.

Bitki ve hayvanlar için yaşam alanlarını korumak, rekreasyon fırsatları sağlamak daha önemlidir.

Daha az sayıda yerleşim yeri, koruma altında olmalıdır.

Doğanın çeşitliliğine değer verilmeli ve korunmalıdır.

Nadir bitki ve hayvan türlerinin korunması önemlidir.